

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului [L5-
vésztoza], Nr. 5.

Scrierile nebraucate nu se voru
primi decatu numai de corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a :

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru inseritiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taca'sa tim-
brale pentru fiesoe-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

De pre campulu resbelului.

In fine, atatu raporturile catu si diuarielie nemtiesci trebuie se recunosca, ca intru adeveru arma-
t'a francesa de la Loire nu este inca nimicita, si
ca scirile minciunose respandite despre nimicirea
totala a acestei armate, au fostu numai efluculu
fantasiei unoru capete nemtiesci. Nu, armat'a fran-
cesa de la Loire nu e nimicita; d'in contra, ea a
obtienutu in tempulu d'in urma avantajie mari,
ca ei unirea ei cu armatele generalului Bourbaki
si Keratry, esecutata prin unu mersu de flancu
forte audace si genialu, pare a fi succesu pre de-
plinu, si inca sub ochii marelui-duce de Mecklen-
burg, fara ca acestu generalu se fia avutu neci
chiaru cea mai mica presentire despre cele se pe-
treceau in giurulu seu. E fapta, observa diuariulu
vienesu „N. fr. Presse“, ca mersulu de flancu alu
francesiloru fu in Versailles mai de tempuriu cu-
noscutu, de catu in cartirulu generalu alu marelui
duce. In urm'a acestei impregiurari, adjutantele
regelui prusescu, generalulu Treskow, fu tramisu,
in 15. nov., la Angerville, pentru ca se provoce
pre marele-duce la actiune energica; totu-una-data
sau tramisu, pentru intarirea divisiunei a cince-a
de cavaleria, 7 batalione de Landwehr si doue
batterie, sub comand'a generalului Loen, spre vestu
catra Cherisy, innaintea cetatii Dreux, unde, pre-
cum anuciase acasta divisiune, s'au ivitu trupe
francese de tota plés'a. Asa, marele-duce de Meck-
lenburg tramise la Dreux divisiunea 17. numai la
provocarea generalului Treskow, carea apoi respinse,
in unire cu batalionele de Landwehr, comandate
de generalulu Loen, 7000 garde mobile d'in nu-
mit'a cetate. De altmintrelea se pare, ca gardele
mobile franceze nu au resistatu lungu tempu, ca
ce se pote deduce d'in neinsemnatele perdiri sufe-
rite, cari abie se urca la 64 morti.

Credemu a fi de interesu, daca, in ajunulu unei
decideri mari, vomu presinta onor. nostri ceti-
tori unu tablou despre pusetiunea armatei nemtiesci
pre cum si despre poterea trupeloru franceze. Re-
lativu la pusetiunea armatei nemtiesci cetimu in
diuariulu vienesu „N. fr. Pr.“ urmatoriele date:
„Armat'a assediatoria de la Parisu e compusa in
nordu d'in corpurile 4. si 12. de garda; in sudu-
ostu, sudu si in sudu-vestu d'in corpurile germane
de nordu 2. 5. si 6., d'in corpulu alu doilea alu
bavaresiloru, alu divisiunea 21. württembergiana
si d'in divisiunea de garda a Landwehr-ului.

„Armat'a marelui-duce de Mecklenburg, avan-
gardele carei-a s'au luptatu la Dreux, se com-
pune d'in primul corp de armata bavaresa, d'in
divisiunea 17. si 22. de infanteria, si d'in divisiu-
nea 2. si 4. de cavaleria. In 15. nov. s'au tra-
misu intru ajutoriulu acestei armate, d'in Houdon
si St. Germain spre vestu, divisiunea 5. de cava-
leria, siette batalione de Landwehr si doue batterie.“

Cu privire la innaintarea spre fluviulu Loire
a armatei a dou'a nemtiesci, diuarielie germane
scriu, ca in 9. nov. corpulu alu 9. de armata s'a
aflatu in Lesmont; in 10. l. c. la St. Perres aux-
Tertres, langa Troyes; se dice, ca avangardele
acestui corp de armata au ajunsu, in 15. l. c.,
la Etampes, care jace langa drumulu ce conduce
de la Parisu la Orléans. In 11. nov., corpulu alu
diecelea de armata a statiunatu in Chaumont-en-
Bassigny si giuru; era, dupa raporturile franceze,
in 16. nov. a sositu in Tonnerre, langa Arman-
gon, unu riu lateralu alu fluviului Yonne.

Dupa scirile primite pana acum'a, poteri-
le armate ale francesiloru sunt compuse in mo-
dulu urmatoriu: Trupele assediate d'in Pa-
risu formeza trei armate, d'intre cari armat'a
prima consiste d'in 226 de batalione; armat'a
a dou'a, formata d'in 2 corpuru, cari sunt
compuse d'in 6 divisiuni, consiste d'in 72 de
batalione, si armat'a a treia d'in 90 bata-
lione si 24 escadronu; cu totulu: 226 batalione
imobile si 162 mobile, va se dice, 338 batalione,
fiasce care batalionu compusu d'in 1000, si 24
escadronu d'in cate 150 fetiori, ce'a ce ar' face,
d'impreuna cu artileria campestra, aproape la 390.000
fetiori.

Armat'a de la Loire numera de presinte pa-
tru corpuru de armata, constatatorie d'in 9 divi-
siuni de infanteria cu 24 brigade, si d'in doue
divisiuni de cavaleria cu cinci brigade, ce'a ce
face una potere de 153.000 fetiori.

Sub comand'a generalului Garibaldi stau trei
divisiuni de infanteria, prin urmare, aproape la
30.000 fetiori.

Despre compunerea si poterea armatei de la
Lyon si acelei-a d'in sudu-vestulu Franciei, carea
se formeza acum'a, precum si despre numeroasele
garnisone d'in diferitele fortaretie nu avemu inca
date, inse cu tote aceste ele se potu specificá,
celu putienu, la 150.000 fetiori.

Considerandu, in fine, numeroasele garde na-
tionale si corpurile de francitireuri, nu se pote
negá, ca, preste putienu, francesii voru restitui
unu echilibriu intre poteri-le lor si ale nemtiloru.

Unu telegramu oficialu d'in Berolinu, datatu
d'in 21. nov., spune: Inimiculu facu ieri incerca-
rea cu siese companie si cu patru tunuri d'a eli-
berá cetatea La Fère, inse fu respinsu de unu
batalionu pre tiermurulu dreptu alu fluviului
Oise; totu asié s'a respinsu una erumpere facuta
d'in fortaretia. — Dupa unu telegramu oficialu
d'in Tours, datatu d'in 21. nov., gard'a nationala
si garnison'a d'in Mezières facura, in 17. nov.,
una erumpere, cu care ocaziune ucisera 500 de
inimici si au ocupatu unu tunu; in 18. l. c.,
prusii voira se faca unu podu preste fluviulu
Meusa, inse nu li-a succesu, fiindu constrinsi a se
retrage de acolo in departare de una impuscatura
de tunu.

Unu telegramu d'in Montbeliard, datatu d'in
20. nov., comunica, ca acolo se vorbesce despre
una erumpere norocosa a garnisonei d'in Belfort,
inse detaurile lipsescu. Prusii intarescu cetatea
Montbeliard in tote partile; pre aradicaturele d'in
giuru se facu fortificatiuni de pamentu si sianturi.
— Dupa scirile d'in Lille, datate d'in 21. nov., la
Harvey a avutu locu una lupta, in carea prusii
au perdutu 200 fetiori; era francitireurii au avutu
unu mortu si 15 raniti. Totu-odata se comunica,
ca dupa lupt'a acést'a prusii n'au strabatutu mai
departe.

Unu telegramu d'in Tours, d'in 22. nov. spune:
Scirile sosite d'in Parisu prin balonu comunica:
Despre invingerea de la Orléans audiramu aici in
16. nov. Domnesce bucuria generala. Incarceratii
fure eliberati; domnesce incredere si concordia.
Victualie avemu in abundantia. — Scirile d'in
Luxemburg, datate d'in 22. nov., comunica, ca de
asta-di demanetia (22.) se aude, de pre aradi-
caturele fluviului Mosella, bombardarea cetatii
Thionville; se numera 18 puscature pre una mi-
nuta. — Dupa diuariulu „Echo de Luxembourg“,
pre acolo se vorbesce despre una lupta decidi-
toria, carea ar' fi reesitu in favorulu francesiloru.
Totu diuariulu acestu-a comunica cu reserva, ca
1000 prusi, respinsi pre teritoriulu belgianu, fure
prinsi si se voru interná in intrulu Belgiului.

Unu telegramu d'in Rozoy, datatu d'in 21.
nov., comunica scirea imbucuratoria, ca francesii
au reocupatu cetatea Mezières, carea jace in di-
rectiune vestica de la Sedan. — Altu telegramu
oficialu d'in Tours, datatu d'in 22. nov., imparta-
siesce, ca in 21. l. c. s'a intemplatu una lovire
sangerosa la Bretoncelles, inse dupa una lupta de
patru ore gardele mobile s'au retrasu inderetru. —
Prusii amenintia Nogent le rotrou; generalulu
Bourbaki s'a numitu comandante preste corpulu
alu optu-spre-diecelea de armata. — Dupa dia-
riulu „Echo de Luxembourg“, trupele assediatorie
ale nemtiloru de la Montmédy si Mezières s'au
retrasu cu rapediune in intrulu Franciei. — Dupa
scirile d'in Berolinu, datate d'in 23. nov., prusii
ocupara Nogen le rotrou fara resistintia

Unu telegramu d'in Viena, cu datulu 23.
nov., ni aduce scirea, ca la burs'a de acolo cereu-
leza una fama inca neconstatata despre una in-
vingere mare a armatei de la Loire, reportata a
supra armatei nemtiesci a marelui-duce de Meck-
lenburg.

Ce dice diuarielie d'in Roman'a la cestiunea orientale?

Circulariulu lui Gortschakoff, prin care se
face cunoscutu Turciei si poteriloru europene cari
au signatu tractatulu de Parisu d'in 1856, ca Ru-
sia nu se mai considera legata de acele puncte
suplementarie ale tractatului d'in cestiune cari i
restringu poterea marina pre Marea-Negra, sgu-
dui si implu de temere si ingrigire Europ'a in-
trega. Angli'a, Austri'a, Itali'a si Turci', tote, au
tramisu la Petruburg protestari categorice, ener-
gice si resolute contra acestei procedure a Ru-
siei, carea nu numai ca vatema auctoritatea ga-
rantiei europene, ci o face chiaru illusoria. De-si
acesta afacere, acestu actu alu Rusiei importa im-
mediatu si pre intreg'a natiune romana, noi cei de
d'incoce de Carpati inse, cari d'in tote partile ne
vedemu striviti si maltratati, credemu a urma de o
cam data calea cea mai buna, daca vomu observá
facia cu acesta cestiune una reserva strinsa si
daca vomu tiené in vedere toti pasii fratiloru
nostri d'in Roman'a libera, pentru-ca se ne scimn
orienta inca inainte de ora a doue spre-diece-a.

Diuariulu „Romanulu“, aflandu despre
dechiaratiunea Rusiei si despre cuventulu sgu-
duitoriu ce a resunatu de la Petruburg, cu voce plina
de amaretiune striga si face pre Romani atenti la
pericululu ce-i amenintia si i afla nearmati, nepre-
gatiti, de ora-ce planurile lui Bismark si Gortscha-
koff curmara in modu sistematiu de la 1868 incoce ori-
ce lacrimi de armare, incatu Roman'a are asta-di
numai acele arme, cari s'au adusu si comandatu
atunci, sub guvernulu lui Ionu Brateanu. Roman'a
e desarmata, dice „Romanulu“, puseti-
nea ei e trista, rusinoasa, ba chiaru desperata. —
Daca in anii 1869 si 1870 s'ar' fi facutu numai
atata, catu s'a facutu in 1868, pusetiunea Roma-
niei ar' fi asta-di superba si triumfatoria; ea ar' fi
pusu una armata de celu putienu 120 de mii fe-
tiori, cu bune arme si buna artileria, slaturea eu
ostirile Turciei si ale altei poteri, ce s'ar' fi aliatu
pentru a impedece pasii zdrobitori ai colosulu de
nordu. — Cu tote aceste-a inse „Romanulu“,
creiendu ca, daca nu asta-di, fapta se va uni,
pote, mane cu cuventulu, — de ora-ce Rusia nu
va recede nice una-data de la cerbicosulu ei scopu
de a domni a supra orientulu intregu, — provo-
ca pre romani a se folosi de timpu si a se cugetá
la sacrificie si aperare cu ori-ce pretiu.

„Pres'a“, foia guvernamentale, vorbin-
du despre pasulu Rusiei relativu la denun-
ciarea tractatului de Parisu, respective a
conventiunei additiunale, recunosce, ca acestu
actu este gravu, extraordinariu si cam neusitatu
in diplomatia si dice: „Asemenea denun-
ciari de a nuse mai tiené de unu tractatu, candu
sunt pacifice, se facu numai inaintea unui con-
gresu adunatu a nume pentru acést'a. Altu-feliu,
denunciarea, candu se face ca faptu implinitu,
pote dá locu chiaru la declaratiuni de resbelu.“
— De altmintrelea „Pres'a“ nu crede, ca dechiar-
atiunea rusesca se fia asié de usioru tratata, in-
catu se se cerea intrevenirea poterei brute pentru
complanarea ei; totu ce ea crede este, ca acesta
cestiune se va resolve prin unu congressu euro-
penu, d'impreuna cu alte cestiuni pendinte.

Mentiunamu totodata aci, ca diuariulu „Pres-
s'a“, inca in articolulu seu intitulatu: Roman'a
n'a facia cu Europa, publicatu in Nr.
241 de la 3. novembre, incunoscutiatiu, pote, despre
cele ce se pregateau pre atunci in Petruburg in
privinti'a tractatului de Parisu, desfasiura una idea,
conformu carei-a, Roman'a are se prospereze, in-
floresca si se devina una patria forte si fericita.
Eca ce dice „Pres'a“ in acelu articlu:

„Care ar' fi actiunea noastra in faci'a unui
viitoriu congressu, in faci'a solutiuniloru diverse, ce
s'ar' propune spre a resolve dificultatile ce existu
in Orientu? Care este viitorulu probabilu ce s'ar'
reservá Romaniei, si cum ar' trebui se lucrámu si
noi spre a ni prepará unu bunu viitoriu?”

„Nu avemu nevoia se esaminamu, sub ce ra-
porturi diplomatia are se considere cestiunea orien-

tului. Ce'a ce potemu scî cu mai multa certitudine este, cã Roman'ia va jocã unu insemnatu rolu in preocupatiunile diplomatiloru, cari se voru ocupã de Orientu.

„Aceste preocupatiuni nu potu fi in defavoarea Romaniei. Poterile garante nu potu decãtu sã continue oper'a loru d'in 1856, spre a-o perfectiunã. Ele voru cautã sã fondeze la portile Orientului una stare de lucruri, si mai forte, si mai stabile, decãtu in trecutu, si sã puna aceste populatiuni, atãtu de apte pentru civilisatiune, in pusetiune si mai avantajoasa spre a se desvoltã si prosperã.

„Prin ce mediu-locu inse diplomat'ia ar' potẽ reesi sã ajunga acestu scopu?

„Acestu mediu-locu este unulu, unulu singuru: Este a face d'in Roman'ia, in Oriente, a cãea ce este Belgia, in Occidente. Este a face d'in Romania unu regatu independentu, sub dinasti'a lui Carolu de Hohenzollern si garant'ia poteriloru celoru mari d'in Europa.

„Nu esista una a dou'a resolutiune; ori-ce alta resolutiune ar' tinde sã creeze unu ce provisoriu, efemeru, slabu, nedurabilu: si nu acestu-a mai pote fi scopulu poteriloru, dupa tote esperintiele, ce au facutu, etc.“

D'in aceste pasagie se pote vedẽ, cã „Press'a“, de-si a publicatu acestu articlu cu cãte-va d'ile inainte de a esî la lumina declaratiunea rusesca, a trebuitu sã aiba, fãra indoiala, informatiuni sigure in acãsta privintia.

Pentru-ca cetitorii nostri sã pota cunosce, d'in mai multe pãrti, acãsta materia, este de trebuintia ca sã aretãmu si opiniunile celoru-lalte diuarie. „Romanulu“ de la 6 novembre, d'ice cu privire la aceste tendintie exprimate in Press'a:

„Nu destulu, cã conflictulu, gat'a de a isbucni, ne gasesce intocmai dupa cum a voitu d. de Bismarck, dar' acum se pregatesce in regiunile innalte inca si calea spre cea mai sigura perire a Romaniei. Voimu sã vorbimu de proclamatiunea regatului independentu alu Romaniei.

„Potemu ore departã tem'a de tradare d'in cugetarea nostra, candu vedemu, cine se facu asta-di propagatorii marei idee de independintia completa, candu este evidentu, pentru ori ce omu de bunu sentiu, cã a proclamã asta-di Roman'ia de independintia, este a-o despãrti de Turci'a, a-o pune in conflictu cu Austri'a si a-o dã izolata, parasita, slaba, desarmata, fãra aperiare, in mãnele Rusiei? Si acãsta suprema tradare se va seversã

ore cu concursulu unui guvernulu compusu de romani?! Sã sperãmu, cã nu.

„Romanulu“ este cu totulu de alta parere. Elu nu voiesce nimicu de la prestigiulu unui Domnitoriu, fia acelu-a chiaru d'in dinasti'a Hohenzollern-iloru, ci totulu prin natiune si de la natiune. Romani si numai romani potu sã puna temeliele unui edificiu maretiu romanescu.

„Informatiunile“ in Nr. 165 d'in 5. nov. inca vorbescu la acãsta cestiune si d'icu: „Press'a“ cere, ca Roman'ia sã se proclame de independintia si M. S. sã idã titulu de rege. Ce va mai fi si acãsta? Este ore vre-o legatura intre acãsta racheta ce svicni d'in colonele „Pressei“ si intre denunciarea rusesca a tractatului de la Parisu? — Noi ne tememu mai alesu candu asemenea idee sbucnescu d'in gurele omeniloru d'isi ai ordinei.“

In fine, „Trompetta Capatiloru“ se mira numai, cum de a venitu „Pressei“ acãsta idea cam de una-data cu not'a Rusiei, carea cere anularea tractatului de Parisu. Cu privire inae la cererea rusesca, observa cea mai stricta reserva pãna ce va vedẽ desvoltarea ulterioara a evenimenteloru.

„Romanulu“ de la 7/19. novembre publica articolulu de mai la vale intitulatu: „Periculuulu supremu“ si recunoscẽ esactatea vederiloru exprimate in acelu articlu, observandu numai, contra parerei autorelui, cã gresiel'a cea mai mare ar' fi, ca poterea armata a Romaniei sã parascesca pamentulu patriei. „Romanulu“ d'ice: „Mai bine sã mora pãna la unulu luptatorii pre acestu pamentu, fecundandu-lu cu sangele loru, pentru ca una data sã renasca d'intr'insulu liberarea si glori'a, decãtu sã lase, ca inamiculu sã puna, fãra lupta, stapanire pre patri'a loru.“

Articolulu d'in cãsiune este urmatoriu:

Periculuulu supremu

Circularea principelui de Gortschakoff de la 19/31 octombrie, facandu sã cada masã cu care Rusi'a se acoperi de la inceputulu resbelului d'entre Franci'a si Prusi'a, adeveratii patrioti romani sunt scutiti d'a crutiã pre oricine ar' fi, si e de detoria loru d'a vorbi lamuritu cãtra poporulu romanu, pentru ei aretã pericolulu supremu, ce lu amenintia, si pentru a discute mesurile, menite a-i salvã existint'ia.

Intelegerea definitivã d'entre Rusi'a si Prusi'a a fostu inchiãsiata intre imperatulu Alesandru si regele Wilhelm, principele Gortschakoff si comitele Bismarck, la intrevãderea de la Ems.

drasiescu, etc., etc., pãna in diu'a de asta-di a nadragiloru rosi, candu apoi nu a rare ori lu audi pre domni'a-sa apelandu, cu bucuria si cu una indestulare de sine, la 22 de ani de servitiu publicu, pre cari, intru adeveru, i-a si meritatu; d'in cari 22 de ani una bunicia parte, adeca de 9 ani, cade pre bietulu orasiu Lugosiu, si pre afacerile lui publico administrative; cã-ci este de insemnatã cã, pãna candu putine locuri voru fi in tiera cu 10—11,000 locuitori si cu resiedintia comitatensã, cari sã nu aiba magistratu cãtu-atãtu regulatu si atare autonomia in afacerile sale, Lugosiulu, seraculu de elu, este atãtu de dependintu de judele primariu alu locului, acum de domnulu proto-jude V. S.; cãtu si doue pileritã candu se certa, se certa domnulu jude primariu si numai in cerculu de activitate transpusu domni'e-sale. Altu-cum si domnulu V. S. posiede, pre langa cei 22 de ani de servitiu, inca una calitate eminentã, adeca posiede pre verisior'a domnului comite supremu F. de socia.

Dar' Mari'a Sa cine este? Ce intrebare! Candu este vorba de Mari'a Sa, acelu-a nici asta-di, dar' nici atunci candu a eschiamatu „Gura Satulu“, n'a fostu si n'a potutu fi altulu, decãtu Ilustritatea Sa domnulu I. F., comitele supremu alu comitatului; renumitulu barbatu de la inaugurarea erei de impatatiune a nemtiului cu ungurulu; acelu barbatu famosu, de la intrarea sa in scaunulu de comite supremu, cu motto: „Primiti-me si lasati sã stergu lacrimile de suferintia, si sã facu locu la lacrimile de bucuria;“ era dupa intrarea sa in scaunulu distinsu si-solvi cuventulu cu ace'a cã, cu partisanii sãi oficianti si alti insetosiatu dupa oficie, trenti eclatantu statntulu comitetului comitatensu d'in anulu 1861, adusu in privint'ia limbei romane, ca limba oficiale in comitatu. Si Mari'a Sa are inca mai multe alte insusiri eminente si fericitorie pentru multi lugosiani, cã-ci este ruditu si incuscritu, si in Cis- si in Trans-Timisian'a Lugosiului, forte si forte. — Fã acum additiunea acestoru trei cantitãti, si apoi summ'a o compara cu motto „Gura Satulu“, si (s'au explicatu versurile pre deplinu.

Fiindu-cã inceputulu recensiei nostre lu-facuramu sub titulu „Viet'ia d'in Lugosiu“, asiẽ dar', ca orasiani ce suntemu, sã descriemu relatiunile nostre comunali publico-administrative.

Asecuratu de conlucarea loru in ori-ce impregiurãri regele Prusiei si-incepũ joculu prin punerea candidaturii principelui Leopoldu de Hohenzollern la tronulu Ispaniei, cu scopulu d'a sili pre Franci'a, nepregatita, a declarã resbelu Prusiei, pre deplinu armata.

Sistem'a corruptoria a imperiului francesu, nisce generali prorotiani, inlesni ordeleru germane inveluirea Franciei intr'unu aduncu doliu, d'in care poterile june si regenerative se sbuciuma pentru a face sã triumfe justiti'a si libertatea, nu numai a Franciei, ci a intregi Europe.

Rusi'a inese nu luã de indata parte la resbelu, pentru cã nu erã gat'a si pentru cã armele ei cele noue nu erau inca confectiunate in numeru indestulatoriu, pentru cã asta-di nu se mai numera in resbele miile de soldati, ci sutele de mii.

Aliant'ia Rusiei facũ Prusiei unu immensu servitiu, cã-ci i permise a luã tote trupele de pre fruntãria, si, candu Austri'a neliniãtita incepũ sã-si mobilizeze armat'a, unu veto amenintatoru d'in partea Rusiei fũ de ajunsu, pentru ca Austri'a sã ordina demobilizarea trupelor.

Acum, multiamita neasceptateleru victorie ale Prusiei, vedindu Franci'a insangerata si obosita, imperatulu Rusiei declara totoruru poteriloru „cã d'acum inainte tratatulu de Parisu, de la 1856, nu mai esista pentru dinesulu.“

Si unu diplomatulu rusu dã urmatori'a explicare, intr'un'a epistola, publicata in diuarulu „le Nord“, de la 9 nov. curinte:

„Rusi'a si Germani'a se voru intãlni, pre bas'a intereselor loru positive si reciproce, cari nu voru fi cãtu-si de putinu intunecate sãu complicate d'acele elemente pasionate, straine adeveratei politice si cari o desnatureza. In aceste conditiuni, Rusi'a si Germani'a voru ajunge la una intielegere, carea li va fi conforma intereselor Oriintelui si Europei.“

Adeca, in cuvinte simple:

Tie, Prusia, centrulu intregu si compactu alu Europei; mie, Rusiei, Oriintele: noue amenduror'a sistem'a Gendarmiloru si a Cozaciloru pentru tota Europa!

Ce va deveni atunci Roman'ia, ea, atãtu de mica, fãra potere, abiẽ renascunda, de rasa latina, urita prin urmare de toti acei-a, cari au in vinele loru sange teutonulu sãu moscovitu?

Sunt unii omeni naivi — nu vorbimu de cei de rasa latina — cari au creditu, inca de la inceputulu resbelului, cã Roman'ia este salvata, pentru cã are pre tronulu ei unu Hohenzollern. Acãsta erã, pote, ce-va in tempu de pace: in tempu de resbelu e nimicu sãu, pote, chiaru unu periclu.

Nu ne induoimu de locu de bunele intentiuni ale principelui Karl; inse, in politic'a positiva, in care-este vorb'a pentru Prusi'a d'a-si dobandi tot Germani'a cu ajutorulu si aliant'ia Rusiei, se pote ore crede seriosu, cã Rusi'a chiaru ar' sfãrimã acãsta aliantia pentru a salvã ... ce? Acestu poporu, pre care lu ureace, ca pre unulu

Diseramu mai in susu, cã raru orasielu va fi in tiera, carele sã aiba atãtu de putinu dreptu de a dispune de causele sale comunali, precum este Lugosiu; dar' acãsta stare a lucrului este atãtu de vechia, pre cãtu de vechiu este destinulu bietului orasiu romanu Lugosiu, de a se desface cu tempulu de caracterulu sãu romanu, si a deveni ce'a ce au devenitu alte orasie, adeca locu de burgeala nemtiesca sãu de aristocritã ovreesca; si cale mai sigura cãtra acestu scopu nu este, decãtu: tiemurirea libertãtii comunei in diregerea afaceriloru sale, intre marginile legoi; despoiarea comunei de autonomia sa in favorulu comitatului; neingrigirea organelorulu, ba tocmai nepasarea loru de causele comunale si, specialminte in Lugosiu, a domnului jude primariu V. S.

Ca ilustratiune a starei deplorabile a orasiului Lugosiu, la a carui administratiune domnulu jude primariu V. S. si-revindeca numai drepturi, dar' detorintie nu vrẽ sãu nu pote, sãu nu, i este permisu a impleni, pote servi trist'a intemplantã cu defraudarea facuta prin fostulu cassariu C. P. si controloru J. M., carea defraudare de 14,000 fl. v. a. s'a tãritu tocmai sub guvernarea Domnului V. S. ani de d'ile, pãna candu abiẽ a aflatu-o ces. reg. inspectori de dare. Ore, daca amu urmarit acestu reu pãna la isvorulu sãu, n'amu affã isvorulu tocmai in impregiurarea, cã Domnulu comitatensu nu s'ã implenitu chiamarea de a controlã manipulara averei comunali. Si Mari'a Sa, celu ce insu-si debue sã fia interessatu de ordinea buna in comun'a Lugosiului, pentru ce lasa lucrulu asiẽ neurmaritu; si apoi, de la cine sã se regresseze cass'a comunala, candu fostulu cassariu C. P. si controloru J. M. n'au nici una avere?

Acãsta stare de falimentu sãu, mai bine, de defraudare, inspaimentase totu-si intru atãta si pre domni' comitatensu cãtu, la inceputulu anului 1869, nu se opusera comunei de a-si alege una forma de reprezentantia, adeveratu cã sub firm'a de a se interessã de aducerea drumulu de feru si pre la Lugosiu, dar' si cu misiunea de a revedẽ socotelele vechie nerevodite a le orasiului, pãna in tempurile cele mai noue.

Acãsta comisiune sãu reprezentantia nu lipsi de a aretã folose si avantagie indata la inceputulu activitãtii sale in folosulu casei comunali, si urmarise nisce canaluri,

FOISIORIA

Viet'ia d'in Lugosiu.

„Gura Satulu“, glumetiũ cum este, produse mai anu unu „motto“, in urmatoriile versuri:

Ce face Nicolitia,
Nu strica Vasilitia;
Dar' Mari'a Sa
Lasa totu asiẽ!

Pote fi cã, in publiculu mare, aceste versuri voru fi aflandu apretiuirea loru numai de dupa tiesetur'a loru poetica, dar' pentru noi Lugosiani si-au si insemnetatea loru locala, fiindu-cã aici avem si unu Nicolitia, si unu Vasilitia, dar' nici Mari'a Sa nu ni lipsesca.

Sã vedemu dara, cine este Nicolitia? cine Vasilitia? cine Mari'a Sa, in Lugosiu?

Nicolitia I. P., barbatu onoratu intre cogiocari, de profesiune si domni'a sa cogiocariu, dar' zanatulu nu lu luãra, acuma jude alu orasiului in epoc'a a dou'a, senatore perpetuu la orasiu, si cumnatulu de sora alu domnului comite supremu F., calitatea cea mai eminentã a domnului Nicolitia.

Vasilitia, de dupa impregiurãrile nostre locali se vede a fi domnulu jude primariu de cercu d'in Lugosiu, spectabilulu domnu V. S., barbatu rutinatu in servitiulu publicu, una aparitiune rara intre funotiunarii publico-politici, cã-ci asiẽ cum e, dar' prin tote sistemele de guvernulu a sciutu innotã astu-felu, cã pãna candu domni'a sa dora si ar' magulũ cu „fractus sillabatur orbis.“, noi amu potẽ d'ice despre d'insulu, cã este omu, cu trupu cu sufletu, pentru servitiile veri-carui guvernulu; de ace'a lu si vedemu de unu vestitu innotatoriu prin tote sistemele de guvernulu, de la anulu 1848, pãna in d'ilele nostre.

Celu ce vre sã reprivesca in trecutu si cunosce pre domnulu V. S., lu-pote vedẽ in anulu 1848 cu cocard'a ungresca; delocu dupa ace'a, cu alt'a si mai loiala galbena-negra; nu multu dupa ace'a, cu pelaria tricorntã de ale maestrului Bach; si era-si, cu atilla romana (confusio idearum de atilla romana); cu calpacu An-

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 22. nov.

Presedinte: P. Somsich. Notariu Ales. Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrassy, Balt. Horvath, b. Ios. Eotvos, Stef. Gorove, Ios. Szlavý, C. Kerkapoly, si c. G. Festetics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, se presinta mai multe petitiiuni, cari se tramitu comisiunei petitiiunarie.

Stefanu MajoROS interpeleza pre ministrulu financieloru, daca are cunosciinta, ca executiunile de contributiune se facu in tempulu candu economi'a rurala reclama cele mai mari ocupatiuni; ca directiunile financiare esmitu executori cu diurne mari pre cont'a miserului poporu contributoriu, si ca, preste totu, pre terenulu acestu-a se invescu nenumerate abuzuri?

Ales. Csiky, vorbindu despre numeroasele petitiiuni presintate camerei innainte de asta cu trei ani, in cari se cere rebonificarea daunelor cauzate in anulu 1848/9 prin suprimerea bancnoteloru unguresci de stat, prin neplatirea objecteloru liberate, etc., adreseza ministrulu de fincie urmatori'a interpelatiune: Voiesce elu se conserve onorea si creditulu statului ungurescu? (Ilaritate.) Tiene-si elu de detorintia a rebonific' daunele suferite de privatii, cari au creditatu statului ungurescu aur si argintu, pentru ca se se infintieze unu fondu de acoperire pentru edarea bancnoteloru? Pentru ce nu s'au delib'ratu acele petitiiuni numeroase, respective pentru ce nu s'au escontetatu creditorii statului? Pentru ce nu s'a primitu in bugetulu de pre anulu 1871 neci unu cruceriu pentru escontentarea creditorilor de stat?

Ministrulu financieloru, Carolu Kerkapoly, dec' iara, ca fondulu de aur si argintu d'in 1848/9 fu sequestratu de autoritatile austriace, si in parte s'a intrebuintiatu spre folosulu tierii; inse d'in acestu fondu a mai ramas unu excedinte care, cu ocaziunea impartirii activeloru comune, se va redá, fara indoiela, Ungariei, si in casulu acestu-a va esiste unu fondu, d'in care creditorii de stat d'in 1848/9 se voru poté escontentá in proportiune legala.

Ales. Csiky nu se pote multumi cu responsulu ministrului, ca-ci, innainte de tote, acelu-a se referesce numai la unu punctu alu interpelatiunei sale, era de alta parte oratorele nu recunosc neci unu erariu austriacu, neci dreptulu acelu-a de a sequestrá fondulu ungurescu de aur si argintu. (Ilaritate.) — Camer'a i' actu despre responsulu ministrului.

Ignatiu Diettrich adreseza ministrulu de justitia urmatori'a interpelatiune: Dupa ce dlu ministru alu justitiei a impusu tribunaleloru prin ordinatiunea sa d'in 29. aprilie 1869, ca celu multu pana la finea lunei lui ianuaru 1870 se i presinte unu estrasu esactu in doue esemplarie despre correspondintia judiciara, inse, dupa ce ora-

este ca in capulu afaceriloru, candu se luca de realizarea unui planu astu-felu de tristu pentru romanii d'in Lugosiu, stau tocmai romanii Nicolitia la orasiu, Vasilitia la cercu, si Mar'ya Sa in comitatu.

Avemu aci de memoratu ca, inca de atunci de candu s'a croitu sortea, ca Lugosiulu se ajunga odata orasiu curatu nemtiescu, adeca cam de la anulu 1819, sub Maiestatea Sa de fericita memoria Franciscu I, de-si romanii lugosiani, precum numerice asié si cu privire la averea lor, erau in numeru preponderante preste neromani, s'a introdusu totu-si ordinea ca, in doi ani, judele comunalu se fia romanu si, in alti doi ani, se fia nemtiu si acésta ordine se sustiene si asta di, candu neromanii in Lugosiu, adeca nemtii, ungurii, ovreii, etc., cu numerulu au mai a unsu, dar' cu averea au si intrecutu pre romanii.

Inceptulu anului 1870 ni aduce de jude comunalu unu romanu, pre domnulu I. P. (vulgo Nicolitia) si, precum d'iseramu mai susu, comunitatea se sufulcase a alege o reprezentantia noua; dar' acésta nesuintia a comunei intregu o crucisá domnulu jude primariu V. S. prin ace'a ca, conducundu domni'a-sa alegerea in persona si vrendu a fi domni'a-sa si reprezentante la orasiu si presidele naturalu alu acestei reprezentantie, — d'icemu preside, de sub alu carui presidiu se perde protocolulu si nu se efeptuescu decisiunile aduse de reprezentantia, — actulu alegerei reprezentantiloru lu incurcá astu-felu, cátu resultatulu alegerei fu, se pote dice, unu fetu mortu, carele abid' traí unu diumetate de anu, era dupa acésta diumetate de anu chiaru si ultimulu Tarquinu, adeca celu mai svatosu reprezentante, domnulu M. B., se vediu silitu a parasí Capitolulu lugosianu, d'in cauza ca alesii reprezentanti ai domnului jude primariu V. S se portara cu atát'a nepasare de cauzele orasiului, cátu nu mai mergu neci in siedintie; si asié cauzele orasiului intregu sunt supuse numai arbitriului Dlu jude (vulgo Nicolitia).

Dupa tote cele descrie pana aci, chiaru si celu mai nepartialu cetitoriu ni pote dice: Ei bine! dar' pentru ce nu si-ajuta comun'a in acésta privintia prin unu recursu la vice-comitele séu la in-su-si comitetulu comitatensu? La acésta respundemu delocu, ca si acésta s'a facutu, ca-c

e o de ras'a latina, de ras'a pre carea voiesce s'o sdobesca?

D'in punctulu de vedere alu Marei-Prusie, noi nu potemu considerá unu Hohenzollern in Romani'a de cátu ca unu pionu d'in siacu, in mánele unti jueatoriu dibaciu, cum este d. de Bismarck.

Pericululu supremu silesce pre Romani'a d'a se ocupá de ea in-sa-si, spre a cautá, cum trebuie se-si salveze nationalitatea, pentru a nu deveni teutona séu moscovita.

Romani'a a fostu aperata de poterile occidentali, d'indata ce imperiulu otomann a fostu atacatu si esintintia-i pusa in periclu.

Legaturele secularie d'intre Sultani si Romani'a autonoma li garantá esistintia reciproca in contr'a ambitiiunii unoru vecini cutezatori.

Asta-di acel'a-si periclu amenintia ambele state: Rusi'a va navalí in Romani'a, cu sute de mii de soldati!

Romani'a este ore asta-di in stare d'a resiste singura; ea, una tiera deschisa; cea mai mare parte d'in campie fara fluvie mari, fara fortaretie? Unde-i sunt militiele, exercitate si dedate cu foculu, unde-i sunt armele indestulatorie, candu poporulu-ar' voi se se scole?

Romani'a are asta-di una armata de 20-24 mii soldati. Ore acésta mana de omeni trebuie se se espuna la celu d'antáiu atacu a sute de mii de Rusi? Séu trebuie se sté cu manele incrucisiate, pentru a probá Europei, ca face cauza comunu cu Rusi'a si ca e pre nepasatoria de sortea, ce i-se va hotari in diu'a refuirei? Séu, in fine, trebe se se inroleze in rondurile Rusiloru si a combate cu dinsii contr'a Turciloru, cari au fostu salvarea loru politica?

In acésta alternativa de slabitiune séu de culpabilitate, pentru ca Romani'a se merite a-si avé de dreptu partea in marea di de justitia, nu-i remane decátu a fi credintiosa totu-de-un'a datineloru stramosiloru ei, cari si-au sciutu pastrá nationalitatea, legandu-se in cale d'in urma pana si cu Turcii.

Tota armat'a romana trebuie dar' se se retraga d'incolo de Dunare si se apere, alature cu armatele otomane, drepturile loru reciproce. Nu in Romani'a voru fi date bataliele, ci d'incolo de Dunare. In strimtorile Balcaniloru, sortea Romaniei si a Turciei se va decide.

Rusi'a, aliata cu Prusi'a, a aruncatu manusi'a Europei intregu, si manusi'a fu radicata, dupa cum ni anuntiá telegrafulu.

Daca, cu tote acestea, Rusi'a si-va incercá inca una data noroculu, armat'a romana trebuie se se feresca de cea d'antáiu lovitura si se astepte pre inamicu pre singurulu terenu favorabile aparárii, unita cu aliata sa naturala. G.

prin cari se poteau induoi si intrei aceste folose, cu tote ca domnului comitatensu d'in capulu mesei, acésta se pare a nu-i placé; — si, dupa ace'a, luandu-se la ordine revisiunea socoteloru comunali, vai de mine si de mine! ce se mai afla pre acestu terenu! Aci poteai vedé incunecari vechie de la cassari ai orasiului, despre carii séu despre ale caroru familie nici urma nu mai este; aci se aflá, ca fostii judi comunali si senatori au scosu bani, cu dieci de ani inainte, d'in cass'a comunala, si nu se scie, ce au facutu cu ei; aci ai potutu vedé, ca matadorii d'in orasiu sunt detori cu summe mari in cass'a comunala, dar' la respundere pana aci nimene nu i-a trasu, nici nu i trage, pentru ca judele orasiului se geneza de domnulu cutare si cutare dela comitatu, altu-cum proprietariu de casa, de vie si de pamentu, era domnulu comitatensu, aducundu si a minte de tempurile trecute, ca: „plat'a lasa se o porte prostulu,“ tace, ca-si candu si asta-di ar' fi privilegiatu de a nu platí nimenui nimica.

Comisiunea revedietoria compuse tote aceste-a intr'unu protocolu, in presintia domnului proto-jude V. S., sperandu, ca domni'a-sa se va nesú, ca se se vindece reulu vechiu si se se incasseze detoriile restante, ca ci lu-dore pre publicu, candu vede ca, de la unii mai seraci, se incasseza detoriile currinte in modulu celu mai aspru, ér' despre incassarea detorieloru vechie neci ca este vorb'a, — dar' despre acelu protocolu se dice ca a peritu, si asié ostanel'a reprezentantie de unu anu de dile s'a nimicitu; remanendu lucrurile balta, asié precum au fostu mai inainte.

Inchinandu-se spre capetu anulu de activitate alu reprezentantie alese cu inceptulu anului 1869, comunitatea intregu, vedindu ca in cauzele comunali incepe a se nasce ce-va lumina de la carea si romanii si neromanii orasiani voru trage folose, cugeta a-si alege de nou o reprezentantia, carea si in anulu 1870 se-si continue activitatea, si asié se scota si nai'a administrarei comunali la o cale mai buna, dar' nu asié se cugeta in cercurile guvernatorie comitatense, mice si mari, pentru-ca, precum se vede, in comun'a Lugosiu, la cas'a orasiului, are se se sustiena unu caote neintreruptu pana atunci, pana candu nu va mai fi tema, ca si romanulu mai pote vorbi ce-va in caus'a comunala, si, ce'a ce este mai tristu,

torele are cunosciinta esacta, ca intr'adeveru aceste estrase s'au prezentatu la tempulu séu, si cu tote aceste dlu ministru, invitat in comisiunea de 25 pentru statorirea resiedintiei si numerului tribunaleloru de prim'a instantia, d'a presintá date, a dechiaratu solemn, ca are date numai d'in anulu 1868, era despre correspondintia judiciara d'in 1869 nu are, deci lu intreb'a: Remane dlu ministru pre langa dechiaratiunea sa, ca nu are si nu pote presintá datele d'in anulu 1869?

Ministrulu justitiei, Balt. Horvath, spune ca, daca va fi provocatu d'in partea comisiunei de 25, va presintá tote datele ce le posiede, inse, pana candu numit'a comisiune nu va spune apriatu, ce date doresce, nu i se pote dá nemica.

Ignatiu Diettrich nu este multumitu cu responsulu ministrului, ca-ci, daca tribunalele au respectatu ordinatiunea ministerala citata mai susu, atunci au trebuitu se fia presintatu datele d'in 1869, ér' daca nu au respectatu-o, au comisu una negligentia, si ministrulu n'ar' fi trebuitu se sufera acésta. — Camer'a i' actu despre responsulu ministrului.

Ministrulu presedinte, c. Iuliu Andrassy, respundendu la interpelatiunea deputatului Lud. Csernátony, facuta cu privire la crisi'a ministerala erupta in ministeriulu comunu alu esterneloru, dechiaru, ca cu scirea guvernului n'a esistatu si nu existe neci una crisa in ministeriulu esterneloru.

Ludov. Csernátony spune, ca a facutu interpelatiunea numai d'in caus'a, ca nu voiesce ca ministeriulu ungurescu se fia privitu de una institutiune, carea se servesca de innaintare in Vien'a; de altmintrelea oratorele este multumitu cu responsulu ministrului, despre care se i' actu.

Cátu despre interpelatiunea prima a deputatului Ernestu Simonyi, ministrulu presedinte spune ca, cu privire la intrebările cuprinse in acésta interpelatiune, si-a datu degiá mai innainte parerea in principiu, ca e imposibilu a intruni avantajele politicele intravenirei si a neintrevenirei, si cá totu asié de incompatibilu este a sustiené neutralitatea si a impune conditiuni de pace unei-a séu celei-a-lalte parti belligerante; deci in privintia acésta nu pote neci acum'a responde alta-ce.

Relativu la interpelatiunea a dou'a a deputatului Simonyi, facuta cu privire la nota, prin carea guvernulu moscovitu dechiará, ca nu voiesce se mai respecteze punctulu tractatului d'in 1856, care se referesce la neutralizarea Marii-Negre, oratorele invita camer'a a-lu absolve de la obligamentulu d'a se dechiará acum'a a supra acestei cestiuni, de ora-ce, fiindu de una natura forte delicata, trebe mai antáiu desbatuta in delegatiunile imperiului.

Cu privire la interpellatiunea lui Ign. Helfy, relativa la referintiele intre guvernulu italianu si papa, d'in caus'a ca aceste referintie nu sunt inca deslegate,

comun'a a cerutu vindecare la domnulu vice-comite neromanu, — celu ce in Carasiu are carta bianca de a fi, dupa placu, vice-comite si, dupa placu, comitetu comitatensu, — inse comportarea magnificului domnu vice-comite in acésta intrebare a fostu nici calda, nici rece, si responsulu domni'e-sale erá, de nu sciai de unde se lu apuci, va se dica: magnificenti'a-sa vedindu, nu buerosu, ca la orasiu s'aru direge afacerile intr'unu modu cuvenitoriu si romaniloru, sustienú si sustiene manevrarea domniloru jude primariu V. S. si a judelui comunalu N. in starea sa indatinata, si ni se pare, ca si altu vice-comite si jude primariu de cercu o voru sustiené pana atunci, pana candu nu voru est' neromani in preponderantia si mai eclatanta d'a supr'a romaniloru, si atunci, si noi si domnii conducatori ai sortei Lugosiului, potemu fi increditiuti, ca va fi ordine in comuna, dar' acésta va fi pentru toti altii, numai nu in favorea romaniloru; atunci va fi si interesare mai buna pentru cauzele publice ale orasiului, dar' nu in favorea romaniloru orasiani, ca-ci ei voru stá pre la usiele salei comunali, precum stau asta-di pre aiurea.

Cátu despre vindecarea reului, care amenintia starea materiale si morale a romaniloru d'in Lugosiu, fara ca se fia pessimistu, usioru pote vedé ori-cine, unde voru ajunge romanii lugosiani de asta-di pana in 51 de ani, candu, de la anulu 1819 pana asta-di, s'a ajunsu starea presinta; d'icemu, de acum inainte pana in 51 de ani, sub domnirea vaporului, telegrafului, a pusciloru cu acusi si a caletoriei acrostatice, de cari romanii nu dispuu in mare mesura, ne avendu alt'a decátu cáti-va telegrafisti ingagiati in biurouri straine; pentru ace'a nici ca se accepta de la conducatorii, — de asta-data romanii, — ai destineloru orasiului Lugosiu, ca se puna man'a pre spitiele rotei carului de progresu cátra cultura occidentala, carea si in Lugosiu si-a luat una cale regulata, pentru a-o impedece in mersulu séu, ca-ci acésta nu e cu potintia, ci se accepta ca, celu putienu, se-si implenesca acele detorintie ale chiamarei loru fatia de comun'a Lugosiului, dupa a caroru-a implenire li s'ar' mai deschide ochii si bietiloru romani Lugosiani cari, in cause comunale, se tereescu prin unu noroiu mai aduncu decátu in celu mai de pre urma satu.

oratorele nu crede a fi necesariu nece utilu d'a se declara.

Ern. Simon y, reflectandu la responsulu ministru. lui-presiedinte, dice ca, prin interpellatiunea sa, elu n'a cerutu ca guvernulu magiaru se renuncie la neutralitatea observata in resbelulu franco prusescu, ci ca, d'in privintie umanitarie, se faca propuneri poteriloru belligeranti. Declaratiunea lordului Granville este in totu casulu importante; ca-ci discursurile unui ministru englesu la instalatiunea lordu-mayorului, sub feriele parlamentului, se considera de mare importantia. In interpellatiunea sa relativa la cestiunea orientului, oratorele crede a nu fi cerutu lamuriri, cari se nu pota fi date acuma. Indrumarea camerei la delegatiuni nu multumesce pre oratore, ca-ci fiacare deputatu are dreptulu a pune sub desbaterea camerei afacerile externe. Oratorele nu este dara multumitu cu responsulu ministrului.

Ministrulu Andrásy dice, cu privire la declaratiunea lui Simon y, ca elu n'a contestatu nece una data dreptulu camerei d'a cere desluciri in afaceri externe, ci crede numai ca, in stadiulu de facia alu lucrurilor, nu este nece de doritu nece utilu d'a discute aceste afaceri; roga dara pre camera, ca se-lu dispense de a responde, ca-ci situatiunea nu este inca lamurita; in scurtu inse, fiacine se va poté orientá (Adeca atunci candu Russi'a va intrá in tiera cu cosacii séi; multumimu atunci de orientare! Rap.); atunci ambele párti a le monarcei voru fi in pusetiunea d'a-si formá una opiniune determinata si d'a luá una resolutiune fundata; se nu prejudecamu causei, inainte d'a fi desbatuta de delegatiuni. (Aplause viue d'in partea majoritatii.) — Camer'a iè actu despre responsulu ministrului.

Ign. Helfy declara, ca a voitu numai se scia, ce pusetiune va luá oficiulu pentru externe alu Ostrungariei facia cu fapt'a implenita a incorporarei Romei; oratorului i pare ren, ca ministrulu-presiedinte n'a datu nece una espressione de simpatia acestui evenimentu imbucuratori; nu este deci multumitu cu responsulu ministrului, si cere ca acésta causa se se desbata prin camera. — Majoritatea Camerei, cu tote aceste, iè actu despre declaratiunea ministrului.

Horn v á t h, ministru de justitia, presinta unu proiectu de lege relativu la spelese pentru infintiarea unui tribunalu de instanti'a I in Fiume. — Se transmite comisiunei financiare.

Ordinea dílei: desbaterea propuneriloru lui Eduardu Zsedényi si Maur. Wahrmann, la carea ieu parte ambii propunetori, celu d'antáiu in unu modu ambiguu, neresolutu, fara d'a-si aperá propunerea séu a renuncia la ea; alu doilea, aperandu operatiunea financiara in caus'a creditului comunu de 12 milioane contractatu, fara autorizarea dietei, de ministrulu comunu de finacie.

Ministrulu de finacie Kerkápoly reflecteaza oratoriloru precedinti, aperandu-si procedur'a si asteptandu decisiunea Camerei.

Bar. Lud. Simon y afla de equivoca declaratiunea lui Zsedényi, pre care lu intreba directu, daca si-revoca séu ba propunerea? Neprimindu nece unu respunsu, oratorele continua ca, in casu daca Zsedényi si-revoca propunerea, apoi si-o va apropiá elu însu-si, in intiesulu regulamentului. Oratorele nu pote concede, ca ministrulu comunu de finacie se aiba dreptulu a contractá imprumuturi fara d'a ascultá diet'a Ungariei; in fine cere, se se primesca propunerea lui Zsedényi.

Danielu Irányi, prin una motivare lunga, aperandu drepturile vecie constitutionali a le tiersei, propune proiectulu de conclusu, ca Camer'a desaproba procedur'a guvernului magiaru si ca imprumutulu contractatu, fiindu ilegalu si contrariu constitutiunei, nu este obligatoriu pentru Ungari'a.

Gabr. Várady spriginesce numai in generalu propunerea lui Zsedényi, inse nu primesce partea, unde se dice, ca Camer'a se ièe actu despre procedur'a guvernului, ca ci acésta ar' insemná una aprobare tacita. Oratorele ar' poté se escuse pre guvern, conformu principiu. lui „Salus reipublicae suprema lex esto“, inse, indata la redeschiderea sesiunei dietali, guvernulu trebuia se faca una propunere in privint'a imprumutului d'in cestiune pentru a-si justificá pasiulu. Inse ce s'a intemplat? Ministrulu de finacie lasá se treca septemane intregi pana ce, in urm'a interpellatiunei lui Zsedényi, dede desluciri. Acésta neglijentia nu se pote justificá. Oratorele primesce, cu modificatiunea indicata, propunerea lui Zsedényi, séu daca acestu-a si-o revoca, pre ce'a a bar. Lud. Simon y.

Ministr. de finacie Kerkápoly si-tiene de detorintia a cere una indemnitate, dicendu ca interese mai inalte a le sustinerei statului au silitu pre guvern d'a riscá in cátu-va respuntabilitatea sa.

Eduardu Zsényi accentua importantia cestiunei carea, daca s'ar' decide dupa mesur'a dreptului, ar' poté se periclitaze securitatea tiersei; dice, ca nu easte vr'una lege, carea se pota servi de norma in impregiurá. rile, in cari ministrulu de finacie a executatu operatiunea sa financiara; combate argumentele partitei stange si, in fine, primesce propunerea lui Wahrmann.

Adalbertu Németh protesta contr'a procedur'e majoritatii d'a nu respectá legile aduse de ea insa-si.

Eduardu Horn ar' fi doritu, ca guvernulu se fia presintatu tote actele relative la imprumutulu cestiunatu, pentru ca Camer'a se aiba informatiuni exacte; „Salus reipublicae“, afara de casuri extraordinarie, nu ierta, ca legile se se dispretuesca; ca-ci, daca amu dá guvernului voia libera in tote, nu ni-ar' remané decátu se ni a'unámu tote legile intr'o legatura si se le depunemu in museu, si apoi se inchidemu usiele Camerei, enuncandu urmatoriulu conclusu: Considerandu, ca salutea patriei este mai presusa de tote; considerandu, ca ministeriulu voiesce numai si numai binele tiersei; guvernulu este autorisatu a impleni tote dupa vederile sale intiepte. (Aplause viue in stang'a.) Oratorele discute inca in detaliu objectulu.

Ministrulu de finacie, Kerkápoly, se inceroa apoi a combate, intr'o vorbire scurta, argumentele stangei contr'a procedur'e sale.

Siedinti'a se inchiaia la 3 ore d. m. Siedinti'a prossima: mane la 10 ore a. m. Se va continuá desbaterea de asta-di.

VARIETATI.

* (Maj. Sa) imperatulu va petrece, precum se aude, in capital'a Ungariei, pana cátra 15. dec. Cu fiacare trenu d'in Viena sosese si unu curieru de curte cu depesie, dicundu-le Maj. Sale, care se afla, de cáte-va díle, in Gödöllő.

* (Ministeriulu de finacie) a emis d'to 27. oct. 1870 una ordinatiune contr'a mutilarei monetei, in intiesulu carei-a: monetele gaurite prin abusu séu mutilate prin intrebuintiare, fia de ori ce specie, nu se voru mai primi de la 1. nov. 1870 incolo la cassele de statu, nece ca solutiune nece pentru a fi schimbate ci ca au a se schimbá numai dupa pretiulu loru metalicu la monetarie séu la oficiele pentru schimbarea baniloru.

* (Garibaldi) are multi inimici intre iesuitii d'in Franci'a. Unulu d'intre acesti-a predicá mai de curendu ascultatoriloru si, ca garibaldianii ucidu femese si se nutrescu cu sangele loru Vorbirea lui se finesce asié: „Tota lumea se mira, cum Garibaldi, in butulu etáti saale inaintate si dupa atáte-a suferintie, mai pote luptá! De unde ar' luá elu acésta potere, daca in tota diu'a nu ar' bé cáte unu pocalu de sange si nu si-ar' reinnoi poterile perdute prin una bucata de carne de omu?“ Intr'adevern, iesuitii potu se vorbesca astfelu si nimeanu s'ar' mirá de acésta.

* (Daco-Romania si raporturile sale cu germanismulu) de Badewitz, in limb'a germana, Leipzig, H. Maesthes, 16 pag. pretiulu 1 si diemate dieceri. Acésta brosiura cuprinde totu felulu de planuri interesante in privintia, schimbárilor ce au se se faca in Orientulu Europei. Ea doresce largirea teritoriului Romaniei si frattetatea basata pre libertate cu serbiu, bulgarii si celelalte popore d'in imperiulu otomanu. Raporturile Romaniei cátra Germani'a se vedu a fi produse numai prin marile simpatie pentru cei duoi Hohenzollerni pre tronurile d'in Berolinu si Bucuresci. — Acésta brosiura ureáce pre Austri'a, se bucura de desastrele d'in 1866 si doresce rumperea Ungariei de ea. Rusi'a si tentativele ei in sudu inse, gasescu una justa aprobare. Derimarea Turciei s'ar' poté incunginurá prin intinerirea acestui statu pre una cale civilizatoria, opineza auctorulu, de-af elu se pronuncia mai multu pentru derimarea ei. „Inform. buc.“

* (Unu planu comicu.) Unu teneru d'in Parisu inventá nu de multu unu mediu-locu, prin care s'ar' poté guverná balonele in ori-ce directiune. Acestu mediu-locu este: Inaintea balonului se se lege patru vulturi, si guvernatorulu balonului se aiba unu paru in mâna, pre care se fia legata una bucata mare de carne. Daca guvernatoriulu va voii, ca balonulu se merge in drept'a, se indrepte parulu spre drept'a; vulturii flamendi voru aborá dupa carne in acésta directiune si voru indreptá balonulu dupa d'insii. Totu asié va avé se faca guvernatoriulu si atunci, candu va voii se indrepte balonulu in susu séu in diosu. Inventatoriulu este unu studinte la institutulu politecnicu d'in Parisu si, precum observa cu malitfa diurnalele nemtiesci, a si facutu una incercare inaintea guvernului parisianu.

* (In Berolinu), intr'un'a d'in dílele septemanei trecute, avú locu una scena de totu sgomotosa. Dupa media-di la patru ore, mai multi copii incepura a alergá pre strade, tignendu in mana nesce diurnale si strigundu: „Telegrama cea mai noua: Parisulu e ocupatu, regele a intratu in Paris!“ Acésta entusiasma cumplitu publiculu, si care de care se siliá a cumperá respectiv'a telegrama, carea suná astu-feliu: „Parisulu a capitulatu. Ieri regele Prusiei a intratu cu tota solemnitatea. Langa dinsulu calariau maiestátile loru: imperatulu Austriei si alu Rusiei, in fruntea ostiriloru germane intrunite. Berolinu 3. maiu, 1813“ Pre candu cetitorii ajunsera la datulu d'in urma,

copii si fugisera departe; si astu-feliu nu-i potura prinde. „Romanulu.“

„Amvonulu“,

foia basericesca pentru elaborate d'in sfer'a elocintiei sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfíu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungari'a), pentru an. 1871 (anulu II.), apare de doue ori pre luna, in numeri de cáte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori si de diverse ocaseuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de d'incoce de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Brussele'a, 21. nov. Unu corespundinte d'in Petruburg alu „Independintiei belgice“ anuncia, ca Rusia va face una demustratiune cátu de curundu la Dardanelle si Prutu. — Se crede, ca Thiers se va tramite pre la curtile europene cu misiune ponderosa in cestiunea orientale.

Viena, 22. nov. Responsulu Turciei la not'a Rusiei s'a expeditu ieri la Petruburg. „Tagblatt“ dice, ca acestu respunsu contine espressionile cele mai neliniscitorie facia cu procedur'a Rusiei. Dice, ca tractatele d'in 1856 sunt subsemnate de trei poteri mari, cari voru spriginí Turci'a si mai departe. Responsulu respinge resolutu ori-ce proiectu de congresu. Una depesia d'in Constantinopolea a diuariului „Wanderer“ dice, ca Turci'a este resoluta pana la extremitate; Sultanulu a ordonatu inarmárele.

Tours, 22. nov. „France“ anuncia, ca guvernulu englesu respecteza tractatele de pana acum pentru liferarea de arme, opresce inse transportarea ulterioara.

Londra, 22. nov. „Times“ scrie: Rusi'a are una armata de 500.000 fetiori; este cunoscutu, ca de mai multe lune incoce s'au concentratu trupe rusesci la confiniile turcesci. „Times“ cere, ca organizatiunea armatei englese se se faca fara aménare.

Florenti'a, 22. nov. S'a decretatu conchiamarea duoru clase de etate si inarmarea flotei.

Londra, 23. nov. „Times“ anuncia, ca respunsulu Rusiei este forte conciliatoriu; ea nega, ca ar' fi cumperatu nái de resbelu americane. — Lordulu Russel propune prin una scrisore adresata diuariului „Times“, ca se se imbrace 100.000 militie si reserve. — Americ'a a liferatu degiá francesiloru 400.000 pusce si cinci-dieci milioane patrone.

Versailles, 23. nov. D'in caus'a neintielegeriloru intre trupele bavarese si prusesci, cele d'antáiu se voru strapune de la armat'a de la Loire aici.

Diuriarele magiare „Ellenör“ si „Ung. Lloyd“ publica, in editiunea loru de demanetia, d'in 24. nov., urmatoriulu telegramu:

Berolinu, 23. nov. Cercurile nostre guvernamentali spera, ca resbelulu orientalu va erumpe numai dupa terminarea resbelului francesu, candu apoi Prusi'a si Rusi'a voru operá in unire. Se vorbesce despre una aliantia rusa-pruscesca, conformu carei-a Austri'a-nemtiesca se va anexá cátra Prusi'a, Galiti'a si Bucovin'a cátra Rusi'a, Transilvani'a cátra Romania, Croati'a si Slavoni'a cátra Serbia.

Numitele diuarie facu, cu privire la acestu telegramu, urmatori'a nota: Inainte de a impartí pelea ursului, trebue mai antáiu ucisu. (Nu incape indoieia, ca acestu ursu este statulu ostrunguru. Red.)

Bursa de Viena de la 24. novembre, 1870.

5%, metall.	55.90	Londra	124.80
Imprum. nat.	65.15	Argintu	123.45
Sorti d'in 1860	91.25	Galbenu	5.97
Act. de banca	725.—	Napoleond'or	10.6
Act. inst. cred.	246 75		

Proprietariu si editoriu **ALESANDRU ROMANU**
Redactoru respund. interim. **IONU PORUTIU.**